

Onderwerp: Notitie Resultaatafspraken VVE
Aan: Regiegroep Onderwijs en Opvang 0 -12 jaar
Van: Werkgroep VVE
Datum : Regiegroep Onderwijs en Kinderopvang d.d. 27 mei 2021

Resultaatafspraken VVE / OAB gemeente Nijmegen 2021-2024

1. Inleiding en toelichting

De gemeente Nijmegen en de schoolbesturen van het basisonderwijs maken gezamenlijke afspraken over de bestrijding van onderwijsachterstanden in Nijmegen. Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) is onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid. Wettelijk is het verplicht om afspraken te maken over de te behalen resultaten voor de vroegschoolse educatie (VVE). In deze notitie zijn deze resultaatafspraken voor VVE vastgelegd voor de periode 2021-2024.

De voor- en vroegschoolse educatie (VVE) is een belangrijk instrument om de onderwijsachterstand van jonge kinderen met een risico op taal- of een ontwikkelingsachterstand te verminderen. De voor- en vroegscholen met veel doelgroepkinderen zijn in Nijmegen in koppels met elkaar verbonden en versterken elkaar. De resultaatafspraken voor de voor- en vroegscholen sluiten, net als bij de voorgaande resultaatafspraken, op elkaar aan en worden waar mogelijk in gezamenlijkheid uitgevoerd. Deze notitie is tot stand gekomen onder begeleiding van Oberon. In 2019/2020 heeft de werkgroep VVE met Oberon de resultaatafspraken in de gemeente Nijmegen voor de periode 2021-2024 verkend. Met behulp van deze verkenning zijn de resultaatafspraken voor 2021-2024 opgesteld.

In februari jl. ontving de gemeente Nijmegen een brief van de Inspectie van het Onderwijs waarin wordt medegedeeld dat de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie op orde lijkt te zijn, maar dat gezamenlijke resultaatafspraken tussen gemeente, kinderopvang en PO ontbreken.

De vraag, die voorligt aan de Regiegroep 0-12 jaar, is of deze resultaatafspraken vastgesteld kunnen worden voor de periode 2021-2024.

De gezamenlijke ambitie is:

- **Bereik**

Alle doelgroeppeuters en kleuters worden bereikt met een VVE-programma. Dit heeft de afgelopen jaren geleid tot een uitbreiding van de locaties van voorscholen.

- **Voldoen aan wettelijke kwaliteitseisen**

Alle in de gemeente Nijmegen aangemerkte VVE-locaties voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen. Voor de vroegscholen is dit het Inspectiekader Onderwijs. Bij de voorscholen is de wettelijke basis de Wet OKE en het Nijmeegse kwaliteitskader VVE-peuteropvang 2018.

- **Investeren in educatief sterke voorzieningen**

Op de voor- en vroegscholen met de zwaarste achterstanden investeren we in educatief sterke voorzieningen. Dit betekent dat er meer tijd en inzet mogelijk is voor inhoudelijke aansturing, afstemming en coördinatie. De focus ligt ook op de professionalisering ten behoeve van het versterken van het pedagogisch en didactisch handelen (educatieve kwaliteit) en het implementeren van wetenschappelijk bewezen aanpakken. De ambitie is om de effectief bewezen aanpakken, geïmplementeerd op de VVE-Plus locaties, waar mogelijk in te zetten op de andere VVE locaties.

Doelstellingen VVE:

- De kinderopvang en basisscholen voldoen aan de kwaliteitseisen voor VVE zoals deze in de wet is vastgelegd. Naast de kwaliteitseisen formuleert iedere afzonderlijke locatie eigen doelen en ambities die bijdragen aan de kwaliteit van VVE. De Inspectie van het Onderwijs houdt, naast de GGD, toezicht op de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie en het ondersteunend beleid daarvoor in gemeenten.
- Op bestuurlijk- en uitvoeringsniveau (Regiegroep Onderwijs en Opvang 0 -12 jaar, Werkgroep VVE en in de koppels) bepalen we gezamenlijke doelen voor VVE en maken we gezamenlijke afspraken om de resultaatafspraken te behalen.
- We zetten het flankerend VVE-beleid en landelijke subsidies in voor onze ambitie.
- We werken samen en delen landelijke OAB-expertise en wetenschappelijke kennis om de Nijmeegse infrastructuur te versterken. We maken bij de invulling ervan waar mogelijk gebruik van de kennis en ervaring uit de VVE-Plus-locaties, de Innovatiecentra VVE-aanpak, Sterk VVE, werkplaatsen Onderwijskansen.
- We leggen verbinding met de zorg/jonge kind-trajecten in Nijmegen (Samen voor het kind).

2. Terugblik Voor- en vroegschoolse Educatie (VVE)

In de gemeente Nijmegen wordt sinds 2011 nauw samengewerkt op het gebied van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE). In 2016 is de gemeente Nijmegen door de Inspectie van het onderwijs bezocht en in de jaren daarna zijn op afzonderlijke voor- en vroegschoolse locaties inspectiebezoeken uitgevoerd.

De gemeente Nijmegen heeft het onderwijsachterstandenbeleid bijgesteld vanwege herverdeling van OAB-uitkering op basis van nieuwe CBS-achterstandsscores en de bijbehorende nieuwe regelgeving voor beleidsperiode 2019 -2022. De primaire doelstelling van gemeentelijke OAB-beleid is de uitbreiding naar een aanbod van 960 uur voorschools educatieaanbod voor de doelgroepeuters, het ondersteunen van de educatieve kwaliteit op de VVE-peuteropvang, het stimuleren van het bereik van VVE-peuters en spreiding van het VVE-aanbod over de gehele stad.

In de afgelopen jaren is de harmonisatie van de kinderopvang doorgevoerd. Binnen de voorschool is een gelijk speelveld ontstaan, waarin we onderscheid maken tussen kinderdagverblijven met hele dagen opvang (peuters van werkende ouders) en peuteropvang (aangeboden in dagdelen bestemd voor werkende en niet-werkende ouders). Sinds 2018 spreken we niet meer van peuterspeelzalen. In 2018 is de locatiegebonden subsidiëring van peuterspeelzalen (met veel VVE-peuters) beëindigd en is het stelsel van peutertoeslagen voor de ouders, die niet aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag, gewijzigd. Sindsdien is de gemeente overgegaan naar een kindgebonden financiering, waarbij subsidie wordt verleend aan de VVE-peuteropvang/KDV voor gratis dagdelen voor VVE-peuters, peuterarrangementen ten behoeve van de niet-KOT-ouders en voor het voldoen aan VVE-kwaliteitseisen.

Landelijke- en gemeentelijke middelen voor VVE voor het basisonderwijs zijn de afgelopen jaren verminderd, terwijl uit onderzoek (Inspectie van Onderwijs, Pisa onderzoek) blijkt dat de onderwijsachterstanden de laatste jaren toenemen. Voor de gemeente is de uitkering voor het onderwijsachterstandenbeleid op peil gebleven, maar binnen dat budget moet de uitbreiding naar 16 uur VVE-opvang worden bekostigd en is het aantal achterstandsl leerlingen toegenomen. Er zijn naast landelijke en lokale beleidsmatige ontwikkelingen ook een aantal essentiële randvoorwaarden, die van invloed zijn op de kwaliteit van de uitvoering van VVE en de resultaten die behaald worden met VVE. Er is binnen de gemeente Nijmegen nog steeds een groep ouders die hun kinderen niet naar de voorschool laten gaan of geen gebruik maken van het volledige aanbod. Zo'n 10% van de

peuters met VVE-indicatie wordt niet bereikt door de VVE-peuteropvang. Hiervoor zijn diverse redenen: dagbehandeling, opvang in de reguliere kinderopvang, gastouderopvang, wachttijd, opvang binnen eigen netwerk. Op dit moment hebben de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties in de gemeente Nijmegen in vergelijking met andere grote gemeenten nog nauwelijks te maken met personeelstekorten. Het is de vraag of dit zo blijft. Door personele wisselingen is het op de VVE locaties moeilijk om pedagogisch medewerkers in te zetten die voldoen aan de extra kwalificatie-eisen die aan VVE worden gesteld. Door de beperkende maatregelen als gevolg van Corona worden er landelijke subsidies beschikbaar gesteld zoals het Nationaal Programma Onderwijs en de subsidieregeling inhaal-en ondersteuningsprogramma's. Deze subsidies worden waar mogelijk ook ingezet voor de educatieve kwaliteit op VVE-locaties.

In de voorgaande beleidsperiode tot 2019 waren de resultaatafspraken voor de uitvoering van VVE op hoofdlijnen als volgt:

- Het maken van jaarplannen om te voldoen aan de basiskwaliteit VVE (wettelijke vereisten). In een gezamenlijk plan voor de koppels voor-en vroegschool wordt ieder schooljaar een plan van aanpak gemaakt voor een gezamenlijk verbeteronderwerp om de doorgaande lijn te bevorderen.
- Alle voor- en vroegscholen hebben een beleidsplan voor de ouderbetrokkenheid.
- De voor- en vroegschool werken met het observatiesysteem KIJK. De overdracht van deze gegevens vindt voor het hart van KIJK en 7 leerlijnen digitaal plaats.
- De basisscholen namen verplicht de Citotoets af in groep 1 /2 om resultaten op het gebied van taal en rekenen te monitoren.
- De voor- en vroegscholen werken met de overdrachtssystematiek 'Alle kinderen in beeld'. Er vindt een warm overdrachtsgesprek plaats tussen de ouders, pedagogisch medewerker, leerkracht/intern begeleider.

De lopende resultaatafspraken moeten door landelijke- en lokale ontwikkelingen worden geactualiseerd:

- We handhaven de bestaande afspraken over:
 - **Bereik:** alle doelgroeppeuters en –kleuters worden bereikt met een VVE-programma. Om 100% van de doelgroeppeuters te bereiken streven we naar breed aanbod van VVE-peuteropvang met een spreiding over de stad, in het bijzonder voor de wijken met een hoog aandeel doelgroeppeuters. Met JGZ (consultatiebureau) zijn afspraken gemaakt om ouders van geïndiceerde peuters te motiveren om zich aan te melden voor
 - **VVE-tijd voorschool:** doelgroeppeuters kunnen vanaf 2 jaar naar de VVE-peuteropvang met een aanbod van 16 uur VE-aanbod per week (meestal 4 dagdelen van 4 uur), waarvan 8 uur per week gratis wordt aangeboden.

- **Kindvolgsysteem:** De VVE-peuteropvang werkt met het observatiesysteem KIIJK. De overdracht van deze gegevens vindt voor het hart van KIIJK
- **Ouderparticipatie;** Alle voor- en vroegscholen hebben een beleidsplan voor de ouderbetrokkenheid.
- **Doorgaande leerlijn:** overdracht van voor- naar vroegschool volgens de systematiek van “Ieder Kind in Beeld’
- **Groepsverkleining:** voor VVE-peuteropvang met een hoog aandeel doelgroeppeuters worden middelen verschaft om de groepsgrootte te verkleinen van 16 naar 14 peuters.
-
- De toetsen voor kleuters (groep 1/2) zijn per 2021 niet meer in het leerlingvolgsysteem opgenomen. Dit betekent dat de huidige gemeentelijke afspraken over het afnemen van de citotoetsen in groep 1/2 vervallen. De vraag is, naar welke latere betrouwbare ijkmomenten we kunnen kijken in de basisschoolperiode. Op de huidige voor- en vroegscholen worden kinderen gevolgd met behulp van het observatie instrument KIIJK. De betrouwbaarheid van de uitkomsten van alle leerlingvolgsystemen voor jonge kinderen is echter een aandachtspunt. Uit onderzoek is bekend dat er subjectieve elementen in de beoordelingen kunnen sluipen. Een belangrijk aspect hiervan is het risico op ‘te hoge uitkomsten’ van het taalontwikkelingsnivo van de kleuters. Het blijft belangrijk dat er urgentiebesef is voor eventuele taal- of ontwikkelingsachterstanden. Daarnaast speelt het gegeven dat scholen in Nijmegen zich aan het oriënteren zijn op nieuwe observatie instrumenten, vanwege het feit dat deze instrumenten zich ook doorontwikkelen. De vraag is in hoeverre er afgeweken kan worden van de afspraak om te werken met het observatie instrument KIIJK.
- Hogere resultaten vloeien voort uit hogere educatieve kwaliteit van pedagogisch medewerkers en leerkrachten. De vraag is verkend of de focus niet meer gelegd moet worden op het meten van de educatieve kwaliteit van het personeel. Dit is mogelijk met behulp van de gangbare instrumenten binnen de voor- en vroegschool (groepsobservaties, gesprekkencyclus en POP’s) en wetenschappelijke meetinstrumenten zoals onder ander de CLASS voor een vergelijkbaar beeld van de educatieve kwaliteit van pedagogisch medewerkers en leerkrachten.
- Op de resultaten die behaald worden met VVE is het van belang om essentiële randvoorwaarden te monitoren die van invloed zijn zoals:
 - Ontwikkelingen in personeelstekorten en -wisselingen;
 - Mate van overige ontwikkelingen in kindpopulaties zoals zorg/gedragsproblematiek
 - Het bereik van de voorschool en mate van no-show;

Deze bovengenoemde ontwikkelingen zijn van invloed op de nieuwe resultaatafspraken die in de gemeente Nijmegen gemaakt worden voor VVE.

3. Resultaatafspraken VVE 2021-2024

Door de resultaatafspraken vast te stellen, te meten en te evalueren bespreken we gezamenlijk de resultaten en opbrengsten ten aanzien van de wettelijke kwaliteitseisen voor VVE en de eigen doelen en ambities om het kwaliteitsbewustzijn te bevorderen.

Uitgangspunt is dat er geen sprake is van een afrekencultuur, maar dat we voor- en vroegscholen vragen na te denken over eigen streefdoelen voor VVE en deze volgens de PDCA cyclus te evalueren.

- In Nijmegen is de koppelaanpak van belang bij de zwaarste VVE locaties waar het merendeel van de VVE doelgroepkinderen één op één doorstroomt van voorschool naar vroegschool. Deze locaties maken jaarlijks een gezamenlijk ontwikkelplan volgens de PDCA cyclus (plan-do-control-act) om te voldoen aan het Onderzoekskader 2017 van de Inspectie van het onderwijs voor het toezicht op voor- en vroegschoolse educatie en het primair onderwijs.
- In het Nijmeegse overdrachtssysteem 'Alle Kinderen in Beeld' worden kinderen die vallen onder de doelgroep definitie van de gemeente Nijmegen door middel van een overdrachtsgesprek tussen ouders, de pedagogisch medewerker en de leerkracht of intern begeleider overgedragen (warme overdracht plus, zie handleiding Alle kinderen in beeld).
- Er vindt binnen de koppels jaarlijks overleg op managementniveau plaats om te bespreken welke ontwikkelingen kinderen op school doormaken. Er wordt hierbij een toelichting en verklaring gegeven van hoe doelgroepkinderen binnen de groep zich ontwikkelen. Van belang is een erkend (Cotan gecertificeerd) leerlingvolgsysteem voor de vroegscholen. Dit betekent dat we gemeentelijk geen keuze meer maken voor een gezamenlijk leerlingvolgsysteem. Vroegscholen en scholen kiezen zelf een Cotan gecertificeerd leerlingvolgsysteem.
- De VVE scholen werken met de 4D's-methodiek (Data – Duiden – Doelen – Doen). De zelfevaluatie-systematiek van 'Beschrijven (data en doelen) – Verklaren - Actie' zal in een geactualiseerd format worden omgezet voor de scholen. De vroegscholen leveren de gegevens van de leerlingen/locaties aan de projectleider van de eigen organisatie voor primair onderwijs en vervolgens geanonimiseerd leveren van de monitorinformatie aan de gemeente. Hierbij kijken we naar de toetsen in groep 3. (Rekenen E3 en DMT E3) en de eindtoetsen (referentieniveaus). Scholen vertalen dit zelf in eigen streefdoelen (m.b.v. ijk-informatie).
- Deelname aan drie stedelijke scholingsbijeenkomsten voor de Voor- en Vroegschool. Jaarlijks wordt minimaal 1 keer op lokaal niveau een Resultatenbijeenkomst VVE belegd voor de voor- en vroegscholen. In die bijeenkomst worden de resultaten besproken,

afgezet tegen landelijke gegevens en wordt er gereflecteerd op de indicatoren van de Inspectie voor VVE.

- Hogere resultaten vloeien voort uit hogere educatieve kwaliteit. Bij het flankerend VVE beleid ligt de focus momenteel op kleinere groepen, meer professionalisering gericht op de educatieve kwaliteit en coaching, intensieve samenwerking tussen de koppels en intensievere inzet op educatief partnerschap. De educatieve kwaliteit van de pedagogisch medewerkers en leerkrachten wordt door de eigen organisatie bepaald.
- We selecteren de zwaarste achterstandssituaties op grond van de landelijke CBS-data en het aantal doelgroepkinderen op de voorschool volgens de definitie die de gemeente Nijmegen hanteert. Hierbij wordt de Foto 0-4 en de Foto 4-12 als informatiebron gebruikt. Jaarlijks bekijken we mogelijkheden voor de ondersteuning we de zwaarste 'koppels' bij het verhogen van de educatieve kwaliteit zoals VVE Plus.
- Op de zwaarste koppels streven we naar een gericht personeelsbeleid. Van groot belang is het bevorderen van aantrekkelijke werkplekken/functies op de zwaarste achterstandsvoorzieningen. We streven naar een sterk professionaliseringsaanbod met voldoende uren om deel te nemen aan professionalisering.

Nijmeegse voorschoolse /vroegschoolse VVE locaties (koppels)

Voorschool:	Scholen
De Verrekijker pgr (KION)	Wingerd (Conexus)
Pino pgr (KION)	Lindenhoeve, Bloemberg (Conexus)
Toon pgr (KION)	Toon (St Joseph scholen)
De Prins kdv & pgr (KION)	Prins Maurits (Conexus)
Belleboom pgr (KION)	Aldenhove (Conexus)
Dukendonck pgr (KION)	Dukendonck (Conexus)
De Wigwam pgr (KION)	Michiel de Ruijter (Conexus)
Kleurrijk pgr (KION)	Kleurrijk (St Joseph scholen)
De Draaitol Nuts pgr (KION)	Nutsschool (Conexus)
De Draaitol Montessori pgr (KION)	Montessori Dukenburg (Conexus)
De Wieken pgr & kdv (KION)	De Wieken (St Joseph scholen)
Zonnewende pgr (KION)	Zonnewende (Conexus)
Meibloem pgr (KION)	Meiboom (Conexus)
Aquamarijn pgr & kdv (KION)	Aquamarijn (Conexus)
Grootstal pgr & kdv (KION)	De kleine wereld (St Josephscholen)
Vossenburcht pgr (KION)	Vossenburcht (Conexus)
De Rakkertjes pgr (KION)	Luithorst (Conexus)
KINOP Paradijs	Klumpert (Conexus)
KINOP Kasteel	Klumpert (Conexus)
KINOP Goffetrakkertjes	Zonnewende (Conexus)
Uilenbosje (Abeltje)	Nutsschool (Conexus)
Meerdere psz	Hidaya (Simonsscholen)

VVE voorscholen

Vlindertuin pgr (KION)
Driemaster pgr (incl Kroon) (KION)
Goudwinde pgr (KION)
Ondersteboven pgr & kdv (KION)
Kameleon pgr (KION)
Jump pgr (KION)
Montessori Oost pgr (KION)
Montessori Lindenholt pgr (KION)
Geldershof pgr (KION)
De Uitdaging kdv (KION)
Regenboog kdv (KION)
Bloem pgr (KION)
Haasje Over pgr (KION)
Paddenstoel pgr (KION)
Kleuterland pgr(KION)
t Grut kdv (KION)
Mallemlen pgr (KION)